

مهارت محوری، عنصر اصلی تحول آفرینی در حوزه

خانم خدیجه جلالی

دین، برنامه زندگی انسان برای عبور از دنیا و حرکت به ابدیت است. این برنامه که در کتب آسمانی و سخنان پیامبران آمده، باید توسط یک اسلام‌شناس به درستی تبیین گردد. تبیین صحیح گزاره‌های دین، مستلزم تسلط بر آن است و این تسلط جز از راه تحقیق حاصل نمی‌شود.

امیر المؤمنین علیه‌السلام فرمود: «الحقیقة محو الموهوم مع صحو المعلوم»؛ حقیقت، از بین بردن توهّمات و شفاف سازی آگاهی‌هاست.

یک تحقیق مفید و کاربردی، وقتی سامان می‌یابد که نیاز، مشکل یا مسأله‌ای در میان باشد. برای ارتقای حوزه‌های علمی، علاوه بر ایجاد شور و وجد معنوی در مخاطبین، می‌بایست با حفظ وضعیت موجود در جهت توسعه علمی و کاربردی کردن مباحث گام برداشت و لازم است که حوزه به دنبال بهبود کیفیت و ایجاد تأثیر عمیق و پایدار باشد.

از آن جایی که دانایی محوری به تنهایی تحول آفرین نیست، به استناد «العلم یرشدک و العمل یربلغ بک الغایة» آن چه می‌تواند وضعیت موجود را به سوی وضعیت مطلوب حرکت دهد، «مهارت محوری» است که عنصر اصلی «تحول آفرینی» قرار گرفته است؛ یعنی برای حرکت به سمت وضعیت مطلوب، باید اهداف آموزشی، تحقیقاتی و فرهنگی، از محور «نگرشی و دانشی» ارتقا یافته و به محور «مهارتی» برسند و در محور نگرشی و دانشی، اهداف از سطح «فهم حافظه ای» ارتقا یافته و به سطح «فهم کاربردی» تعالی پیدا کند و در محور مهارتی و رفتاری، اهداف از سطح «توانایی» به سطح «مهارت در اجرا» برسند.

چنین حوزه‌ای، مهارت محور است و تلاش اساتید و شاگردان برای تولید اطلاعات لازم برای به کارگیری در عمل است. این طلاب در مواجهه با مردم، از بی سواد گرفته تا متخصصین رشته‌های علمی و تجربی، می‌توانند به سؤال «نظر اسلام در مورد... چیست؟» پاسخ بگویند و در برابر درخواست‌های منطقی چنین نظری، استدلال کنند و نسبت به نقد و شبهات وارده به این نظر، دفاع علمی کنند.